

Our Write Us Today
ADVERTISING
RATES are
REASONABLE....

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

CITATELJE OPOZARJAMO.
da pravočasno obnove naročni-
no. S tem nam boste mnogo pri-
hranili pri opominih. — Ako še
niste naročnik, pošljite en do-
lar za dvomesečno poskušnjo.

TELEPHONE: CHelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21st, 1903 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

ADDRESS: 216 W. 18th ST., NEW YORK

No. 136. — Stev. 136.

NEW YORK, TUESDAY, JUNE 13, 1939—TOREK, 13. JUNIJA 1939

Volume XLVII. — Letnik XLVII.

HITLER BO ZAHTEVAL KOLONIJE IN MILIJARDE

Njegov načrt vsebuje deset točk

HITLER BO DEMOKRATSKIM DRŽAVAM PREDLOŽIL NAČRT ZA POMIRJENJE SVETA. — NJEGOV NAČRT VSEBUJE DESET TOČK. — ZAHTEVAL BO KOLONIJE, PET MILIJARD MEDNARODNEGA POSOJILA IN VELIKE KREDITE.

PARIZ, Francija, 12. junija. — Nemški krogi naznanjajo, da je kancelar Hitler izdelal načrt za pomirjenje sveta in ga bo v kratkem predložil demokratskim državam. Po njegovem načrtu morajo biti Nemčiji vrnjene vse njene nekdanje kolonije, Gdansk in poljski koridor in države bodo morale Nemčiji dati velikansko posojilo.

Da bo Hitler predložil načrt za mirno sodelovanje v zameno za gospodarske koncesije, je bilo večeraj poročano iz zanesljivih virov iz Berlina. Toda velikanski obseg njegovih zahtev in pogojev je presenetil vsakogar in še tako navajeni in večji pogajalci so mnenja, da Hitlerjevimi pogoji ne bo mogoče vstreti.

Nekateri so mnenja, da je Hitler izdelal ta načrt samo za domačo uporabo, to je, da se sam zaveda, da ne more dobiti vsega, kar zahteva, toda pri tem upa, da bo prepričal nemški narod, ako Anglija in Francija zavrneta njegove zahteve, da ne bo Nemčija kriva za vse, kar bo sledilo, temveč demokratske države.

Kot je bilo poročano, so Hitlerjeve zahteve naslednje:

1. Mednarodno posojilo pet milijard dolarjev za izključno domače namene, največ za premembo nemške vojaške industrije v mirovno.

2. Kredit za inozemske surovine v znesku 5 milijard dolarjev. Ta kredit naj bi bil dovoljen za dobo treh do petih let.
3. Postavljen bo mednarodni kliring sistem, v katerem bodo določene cene izvoznega blaga po celem svetu v sorazmerju vrednosti surovin in delavskih plač.

4. Brestopojno in takoj mora biti Nemčiji vrnjen Gdansk, poljski koridor in Eupen.

5. Proste politične in gospodarske roke v jugovzhodni Evropi.

6. Nekdanje njene kolonije morajo biti Nemčiji takoj vrnjene.
7. Plebiscit v ozemljih, kjerkoli žive nemške narodnostne manjšine. Plebiscit mora biti zveden v dveh letih; prebivalstvo mora imeti popolno svobodo za agitacijo po vseh takih ozemljih.

8. Inozemsko časopisje mora takoj prenehati napadati Nemčijo.

9. Takojšnja razorožitev pod nadzorstvom komisije, katero bodo določile države, ki so sklenile monakovski sporazum. Te države bodo v komisiji zastopane po številu tedanje redne armade vsake države. Ta določba bi dala državam osi pretežno večino v komisiji.
10. Priznanje vseh ozemelj, ki si jih je Nemčija do sedaj pridobila.

BERLIN, Nemčija, 12. junija. — V oktobru lanskega leta je kancelar Hitler ukazal, da mora biti utrjeni črti pri Aachen in Saarbrueckenu dodana še ena obrambna črta. Že tedaj zelo močno utrjeni, zelo globoki dvojni vrsti je bila dodana še tretja črta. Poleg tega pa so na celi črti od Belgije pa do Švice dodali še več novih zgradb.

Posvetovanja na Italijanskem

Španski generali so v stalnem posvetovanju z italijanskimi častniki. — Ugibanja glede špansko-italijanske zveze.

BLM, Italija, 12. junija. — Diplomatski krogi ugibljujejo, ako bo mogoče vsled sedanjih posvetovanj med španskimi in italijanskimi armadnimi in mornariškimi častniki prišlo do špansko-italijanske vojaške zveze.

Nekateri diplomati pravijo, da Italija želi tako zvezo, toda dvomijo, da bi bilo mogoče generala Franca spraviti v tako zvezo. Italija želi zaradi zemeljske pisne Španske želi skleniti z njo zvezo, ker bi ž njo mogla zelo lahko strateško sodelovati.

Že nekaj dni krožijo po Rimu govornice, da bo šel vnanji minister grof Ciano na Španjko, toda o tem ni bilo še ničesar uradnega naznanjenja. — Gvorjeno je bilo tudi o obisku generala Franca v Rimu.

Svak generala Franca, notranji minister Ramon Serrano

Suner je, odkar se nahaja v Rimu, imel z Mussolinijem že več dolgih razgovorov.

Španski armadni in mornariški častniki, ki so spremili italijanske legionarje iz Španjke, so v družbi italijanskih častnikov odpotovali v Milan in Turin, kjer si bodo ogledali municijske tovarne.

Tuji vojaški opazovalci pravijo, da bi mogla Italija, ako bi prišlo do vojaške zveze s Španjko, za slučaj kake vojne na Špankem imeti postojanke za svoje podmornice.

Vendar pa diplomati mislijo, da taka zveza za Španjko ne bi bila ugodna in da je general Franco ne bo hotel navzlic velikemu pritisku podpisati.

MADRID, Španjka, 12. junija. — Civilni gardisti so v Toledo prišli 150 oseb, ki so osumljene umorov, plenjenja in ovsdb fašistov, ko je bil Toledo še v rokah republikancev.

Vlada je na mnogih krajih postavila posebna sodišča, ki

Balkanska Antanta na trdni podlagi

Jugoslavija bo ostala zvesta antanti

GAFENCU PRAVI, DA BALKANSKA ANTANTA NI OMEJENA. — KRALJ PETER STOPI V ARMADO. — KNEZ PAVLE SE JE ZAHVALIL GOERINGU.

ANKARA, Turčija, 12. junija. — Ko je romunski vnanji minister Grigore Gafencu dopel v Ankaru na razgovor s turškimi diplomati, je poudarjal, da je Balkanska antanta trdna.

Gafencu je rekel, da bo Jugoslavija ostala zvesta antanti, v kateri je zvezana z Romunsko, Grško in Turčijo.

Balkanska antanta — je rekel Gafencu, — je odprta vsem balkanskim državam in da ni obrubena proti nobeni državi. Gafencu pravi, da je namen njegovega obiska na Turško tesnejše zvezi idealne balkanskih držav in zagotoviti Evropi ravnovesje in mir.

BUDIMPEŠTA, Madžarska, 12. junija. — Madžarsko časopisje na široko piše o izjavi romunskega vnanjega ministra Grigorija Gafencu, da njegova vlada ne more prevzeti novih obveznosti glede narodnostnih manjšin na Romunskem.

Nedavno je madžarski vnanji minister grof Štefan Csaky predlagal romunski vladi pogodbo o narodnostnih manjšinah. S svojo izjavo je Gafencu najbrže hotel odgovoriti na Csakyjev predlog.

Časopisje je mnenja, da je Gafencu s svojo izjavo zavrnil madžarski predlog ter pravi, da sedaj ne bi bilo treba sklepati nikake nove pogodbe za obrambo madžarskih narodnostnih manjšin na Romunskem, ako bi Romunska izpolnjevala obveznosti, katere je sprejela, ko ji je bila prisojena po mirovni pogodbi Transilvanija.

BEOGRAD, Jugoslavija, 12. junija. Jugoslovanski kralj Peter II. se je poslovil od življenja v kraljevi palači in se je vpisal v vojaško akademijo.

Mladi kralj, ki je star 15 let, je v krogu svoje družine obhajal konec srednje šole. Na tej proslavi so bili njegova mati kraljica Marija, njegov stric knez Pavle in njegova brata kraljeviča Tomislav in Andrija.

Njegov vzgojitelj je rekel, da je kralj zelo marljiv in dober učencec.

Kralj Peter, ki bo 6. septembra 1941 dopolnil 18. leto in bo postal polnoleten ter bo krogan za kralja Jugoslavije, bo jeseni stopil v vojaško šolo. Obenem pa se bo na beograjski vojaški akademiji učil prava.

Mesto Jacksonville, Ill., je bilo najbolj prizadeto, ker je bilo poškodovanih najmanj 200 hiš.

ST JOHN'S, Que., Kanada, 12. junija. — Vihar, ki je v nedeljo popoldne divjal na več krajih province Quebec, je napravil veliko škodo.

BOLGARSKA POTRPEŽLJIVO ČAKA

Bolgarsko so države zanemarile — Njen notranji položaj ni stanovit. — Odvisna je od nemškega trga.

SOFIJA, Bolgarska, 11. junija. — Izza svetovne vojne, iz katere je Bolgarska izšla zmanjšana po zemlji in prebivalstvu, še vedno čaka na boljše čase. Medtem ko je bilo premenjenih več mirovnih pogodb, je Bolgarska ostala na hladnem.

Njen notranji in vnanji položaj je nestanovit. Po vojaški vstaji v maju, 1934 je kralj Boris takorekoč diktator in od novembra 1935 mu ministrski predsednik Kjoseljvanov poma ga voditi vlado. Navzlic vsemu prizadevanju pa se jima do sedaj še ni posrečilo zrediti naroda.

Bolgarska je skoro popolnoma odvisna od nemškega trga. Totalitarne države vzamejo skoro 75 odstotkov njenega izvoza. Z Italijo jo vežejo družinske vezi — kraljica je hči italijanskega kralja.

Prejšnji teden je Bolgarska sklenila z Italijo kulturno pogodbo; pogajanja so se vlekla več mesecev in Kjoseljvanov je zastavil vse svoje sile da pogodba Italiji ne bi služila za propagando.

Anglija s Turčijo skuša pridobiti Bolgarsko za Balkansko antanto. Ker pa bi se morala Bolgarska odpovedati svojim teritorialnim zahtevam do Grške in Romunske, ne more od Balkanske antante imeti nikake koristi.

Nedavno je bil v Sofiji sovjetski vnanji podkomisar Vladimir Potjemkin. Kaj je dosegel, še danes ni znano. Ako bolgarski narod še ni pozabil, da je Rusija osvobodila Bolgarsko izpod turškega jarma, tedaj tudi ni pozabil komunističnega delovanja ministrskega predsednika Stambuliskega.

Ni tedaj čudno, da kralj Boris in Kjoseljvanov ne moreta izbrati določne politike. Bolgarska se nahaja med dvema mlinskima kamnoma dveh različnih evropskih ideologij. Potrebne kredite in nove trge, ako se hoče rešiti nemškega gospodarskega pritiska. Ako hoče zopet dobiti izgubljeno zemljo, mora imeti prijatelje, ki ji bodo pri tem pomagali. Toda vse države, ki ji ponujajo svoje prijateljstvo, ji takoj, še predno se prično pogajanja, povejo, da ji zemlje ne bodo odstopile.

V St. John's se bosta jutri pripeljala kralj Jurij in kraljica Elizabeta, toda mesto bo kazalo zelo žalostno sliko, kajti vihar je razdejal vse okraske, ki so bili marejenci za sprejem kraljeve dvojice.

Mestna oblast je najela, kolikor je mogla delavcev, da so pospravili in očistili ulice.

ČEHI ČAKAJO NA VSTAJENJE

Cehi so prepričani, da bo prišel dan osvobojenja. Nemcem bodo kljubovali z vsakovrstno sabotažo.

PRAGA, Češka, 12. junija. — Po mestu so razširjene vesti, da bo mogoče reorganizirana vlada v češkem in moravskem protektoratu, ker je zadnje dneve prišlo do zelo resnih izgrediv, v katerih sta bila ubita en nemški in en češki policist.

Nekateri se celo boje, da bo protektorat preklican in bo Češka tesnejše privezana k Nemčiji.

Toda nemški protektorat nad Češko in Moravsko postaja zaradi pasivnega odpora Čehov vedno težavnejši.

“Mnogi med nami so prevzeli zgodovinsko poslanstvo,” je rekel nek češki rodoljub, ko je gledal, kako so nemški častniki osebno korakali po Vaclavske Namesti, ki je središče Češke.

“Kujemo zarote,” je nadaljeval. “Še enkrat iščemo drugega Masaryka.”

Po zatrdilu tega Čeha, ki je prestar, da bi se udeleževal odpornosti proti Nemcem, pravi, da bo češko nasprotovanje naslednje:

1. Poškodovali bodo stroje po nekaterih tovarnah, zlasti v tovarnah za municijo
2. Skušali bomo zmanjšati produkcijo tovarna.
3. Zakasnevanje v železniškem prometu.
4. Razpošiljali bodo pisma, opozarjajoče Čeha, da obdrže svojo narodnost.
5. Mladi Čehi beže čez mejo na Poljsko in stopajo v češko legijo.
6. Poročila od ust do ust o vseh za Čeha važnih dogodkih.

Nemška vlada je v deželi marsikaj premenila, toda Čehom je dovoljeno izražati svoje mišljenje. Zato Čehi kritizirajo Nemce in se ne zmenijo, ako jih sliši kak tajni policist. Čehi pa ne kažejo toliko jeze na Nemce kot posameznike, temveč se jeze na vlado.

Po kavarnah je mogoče pogosto videti Čeha, ki so zapleteni v živahno debato z nemškimi častniki.

ZABOJI Z DRAGULJI V VODI

LIZBONA, Portugalska, 12. junija. — V bližini Alicante so iz morja potegnili več velikih zabojev z dragimi kamni. Zaboje so najbrže vrgli v vošč španski republikanci, ko se je mestu bližala armada generala Franca.

Naročite se na “Glas Naroda,” najstarejši slovenski časnik v Ameriki.

NEMČIJA IZGANJA POLJSKE ŽIDE

Na tisoče Židov mora zapustiti Nemčijo. — Mnogi ne morejo dobiti vizejev. — Do 1. julija mora iz Nemčije odpotovati 4000 Židov.

BERLIN, Nemčija, 11. junija. — Na tisoče Židov, ki so razkropljeni po Nemčiji in so prejeli povelje, da zapuste Nemčijo ali pa gredo v koncentracijske taborišča, se je obrnilo na svoje voditelje v Berlinu s prošnjo, da jim pomagajo najti domovja v drugih državah.

Židovske organizacije, ki se že več mesecev trudijo, da bi pomagale svojim ljudem, pa pravijo, da zelo težko dobijo konzularne vizeje, ki so potrebni za potovanje.

Nad 10.000 poljskih Židov je prejelo pismeno naročilo, da odpotujejo najkasneje v štirih tednih. V najtežjem položaju so oni Židje, o katerih pravi poljska vlada, da jih ne mara sprejeti, ker so že predolgo živeli v Nemčiji. Naročeno jim je bilo, da morajo iti iz Nemčije, ali pa bodo poslani v koncentracijska taborišča. Poljski s pravilnimi poljskimi potnimi listi prihajajo na poljsko mejo.

Nemške oblasti so pričele zapirati one Žide, ki so bili aretirani jeseni, pa so bili na obljubo, da bodo odšli iz Nemčije, zopet izpuščeni. Židje bi radi odpotovali, toda nobena država jih ne mara sprejeti. Policija jim je vedno za petami in jim grozi s koncentracijskim taboriščem, ako ne odpotujejo iz dežele.

Vlada Vzhodne Prusije je ukazala 11.000 Židom, da odidejo iz province do 20. junija. — 4000 poljskih Židov v Lipskem je dobilo povelje, da v enem mesecu odidejo.

Enaka povelja so dobili poljski Židje v Drazdanih, Breslau, Kasselu, Hanoverju, Kielu, Bremenu, Nuernbergu, Karlsruhe, Bambergu, Wuerzburgu, Darmstadt in Kolnu.

RAZGLEDNICE Newyorške SVETOVNE RAZSTAVE

DOBITE PRI KNJIGARNI “GLAS NARODA” 216 WEST 18th STREET NEW YORK

35 RAZLIČNIH RAZGLEDNIC V BARVAH, PREDSTAVLJAJOČIH NAJVEČJE ZANIMIVOSTI TE OGROMNE RAZSTAVE

CENA ZBRKE 50c (Poština plačana)

Vsoto lahko pošljete v znakah po 2 ostroma po 3 centa.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Sakar, President J. Lupsha, Sec. Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

46th Year

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Advertisement on Agreement

Table with subscription rates for various regions like America, New York, Canada, etc.

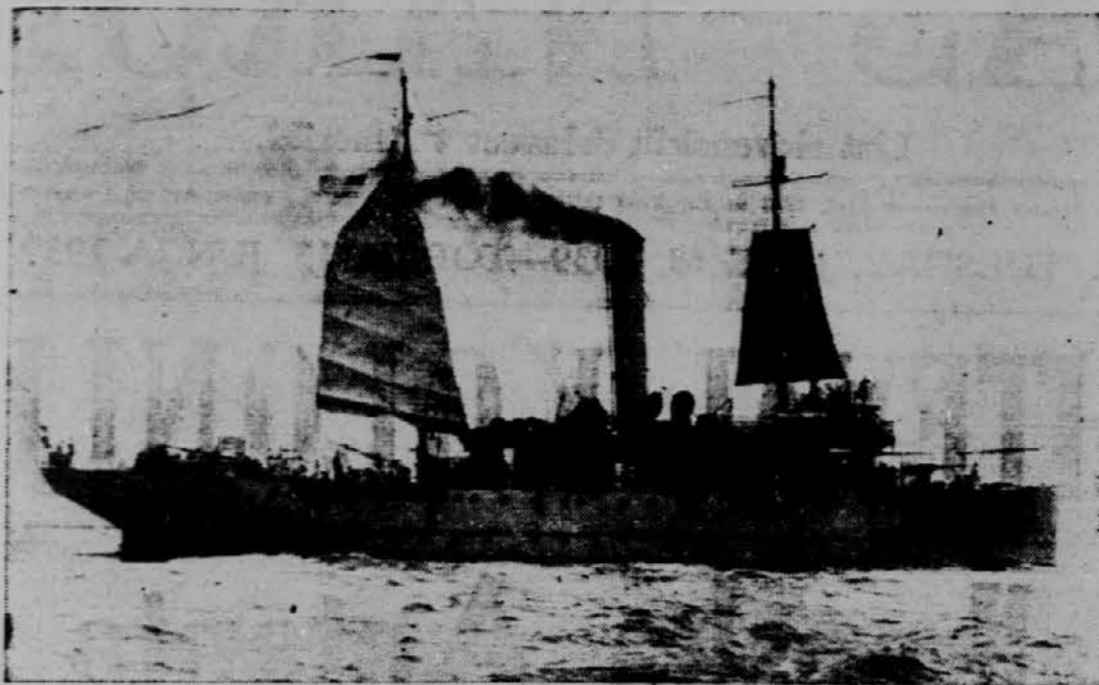
Subscription Yearly \$6.-

"GLAS NARODA" IZHAJA VSAKI DAN IZVZEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. TELEPHONE: CHelsea 1-1243

DOPISI brez podpisa in osebosti se ne priobčujejo. Denar za naročnino naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri sremembi kraja naročnikov, prostoma, da se nam tudi prejše bivališče naznači da hitreje najdemo naslovnika.

AMERIŠKA BOJNA LADJA NA JADRA.

Nedavno je v newyorško luko priplula ameriška bojna ladja "Sacramento", ki je bila leta 1914 na patrolni službi na Daljnem Izotoku. To je bila prva bojna ladja ki je mnogo let vozila na jadra.

Iz Slovenije

NA SODIŠČU JE PUSTILA OTROKE.

Nedavno se je moral zagovarjati na kazenskem oddelku konjiškega sodišča Peček Anton, kočar iz Klobučevnika pri Ločah, ker je iz maščevanja pokvaril nekemu posestniku večji sod vina na ta način, da je vlij vanj steklenico petroleja in je postalo vino nerabno ter je vinogradnik s tem občutno oškodovan. Obsojen je bil na 3 mesece in 20 dni ječe. Tudi ga je sodišče pozvalo na odslužitev kazni. Tistega dne pa se je nenadoma pojavila na sodišču Pečkova žena s štirimi otroci. Vstopila je v pisarno sodnega starešine ter zaklicala: "Ko ste mi moža zaprli, pa še deco imejte!" Položila je najmlajšega 4 mesece starega dečka na tla, zraven njega 1-letnega fantička in 3-letno deklico in s starejšo 13-letno deklico zbežali iz sodnega poslopja in izginili. Uboji malčki so se začeli na vse grlo jokati in uradništvo sodišča se je znašlo pred težavnim vprašanjem, kam z vekajočimi malčki. Sodni starešina je takoj sporočil na občinski urad, da preskrbe nekoga, da začasno prevzame uboge otročičke. Brezsrčno mater bo sodišče pozvalo na odgovor in kazen gotovo ne bo izstala.

POŽARI V GOZDU, NA KMETIJI IN POSTAIL.

Poslednji čas je res sezona požarov. Po neprevidnosti je nastal požar pri Bolančku na Konju, vasi na gričevju, ki se

vleče po levem bregu Save. Goreti je pričelo sredi noči. Sodijo, da je kdo domačih zanesel med pepelom tudi nekaj žerjave. Pepel so odvrgli zadaj za sadno sušilnico. Veter je razpihal pepel in žerjavica se je nato razpihala in zanečila sušilnico. Zgorela je tudi večja skladovnica drv, pa tudi mlin za sadje.

V Kresniškem vrhu, ki se dviga nad Kresnico, pa so imeli gozdni požar. Eden izmed kmetov je zgrabil na kup razno suhljad in ostanke in jih je nato zažgal. Veter je razpihal iskre in kmalu nato je začel goreti gozd. Tedaj so se pričeli zbirati kmetje in so na vsi moč gasili. Najbolj je oškodovan posestnik Kos, ki mu je pogorel del gozda.

Na kresniškem kolodvoru so imeli zdaj že tretji primer, da so gasilci vagon, naložene za inozemstvo. Vneli so se med vožnjo. Lani se je vnel vagon, naložen s fotografskimi aparati, radijskimi aparati in drugo luksuzno robo. Zdaj na pomlad pa se je najprej vnel vagon, naložen s pšenico in namenjen za Italijo. Pšenica je bila naložena na Madžarskem. Ogenj so pogasili, pšenico pa so preložili v jug. vagon. Zdaj pa se je vnel na kresniškem kolodvoru vagon, naložen z jajci. Tudi ta je bil namenjen iz Madžarske v Italijo. Ogenj je nastal sredi noči. Prišločili so na pomoč železniški uslužbenci in so požar le tdušili. Seveda pa se je zaradi ognja precej jaje pokvarilo in razbilo. Vsi trije vagoni, ki so jih potem odklopili so začeli goreti že med vožnjo. Podoben primer, da se je vnel vagon med vožnjo, naložen z madžarsko pšenico, pa so imeli tudi na postaji Savi. O manjšem gozdnem požaru pripovedujejo tudi kmetje z Velikega vrha.

PO NEDOLŽNEM UBIT.

Dne 21. februarja letošnjega leta se je pripetil na Šabcu pri Mariboru žalosten dogodek, o katerem se v tamošnji okolici še sedaj govori. Po nedolžnem je bil ubit od podivjanih razgrajčev sin male posestnice Anton Jare, ki je bil poznan kot miren in trezen fant. Pet osumljencev, ki so bili pri nje-govi nesrečni smrti prisotni, se je zagovarjalo zaradi uboja pred senato m mariborskega sodišča. Obtoženi so bili 27-letni delavec Matija Stegner od Sv. Urha, 30-letni delavec Franc ter njegov 31-letni brat Anton Ofentavšek iz Dramelj. 36-letni Rudolf Ermut, posestniški sin od Sv. Križa nad Mariborom. Prvi trije osumljenci so klateži brez stalnega biva-lišča in brez posla, ki so čisto

slučajno zašli v nedeljo 12. februarja na Šober. Omenjena dne je prevzel in otvoril znano Perkovo gostilno na Šabcu nov najemnik Ivan Vračko. Priredil je veselico, na kateri se je zbralo zelo veliko gostov. Nekaj časa so bili tam tudi orožniki, ko pa so odšli, so se pojavili od nekod tudi vsi omenjeni osumljenci, ki so prišli že močno vinjeni. Do njihovega prihoda je bil mir ter so se gostje lepo zabavali, ko pa so prišli ti razgrajči, je nastal na plesišču prepir, ter so kmalu leteli po zraku kozarci in stoli. Ko je prišel okrog 22. zvečer v gostilno Franc Ravnjak, so ga pretepači prijeli ter ga pretepli. Ostali gostje so vzeli Ravnjaka v zaščito ter so razgrajče slednjic izrinili iz gostilne, gostilničar pa je za njimi vrata zaklenil. Zunaj pa so začeli gostilno kar oblegati. Hoteli so vdreti vrata s cepinom, ker se jim pa to ni posrečilo, so začeli obmetavati okna s kamenjem in Franc Ofentavšek sta bila obsojena vsak na 4 leta in 10 dni ječe in 3 leta izgube častnih prav. Ostali trije obtoženci Anton Ofentavšek, Rudolf Ermut in Anton Zunko so bili oproščeni.

zi vrata, ki jih je gostilničar za njimi spet zaklenil, je bil nenadoma iz teme napaden. Napadalec so ga pobili na tla, mu razbili glavo s cepinom ter ga večkrat zabodli z nožem. Mrtvega so potem pustili na gostilniški verandi, kjer so ga našli ostali gostje, ki so se okrog 2 zjutraj odpravljali domov. Matija Stegner in Franc Ofentavšek sta bila obsojena vsak na 4 leta in 10 dni ječe in 3 leta izgube častnih prav. Ostali trije obtoženci Anton Ofentavšek, Rudolf Ermut in Anton Zunko so bili oproščeni.

Advertisement for SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA BRATSKA, DELAVSKA PODPORNJA USTANOVA. Includes text about membership (52,000) and a list of names.

Advertisement for Denarne pošiljatve (Money orders) and Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu. Includes rates for Yugoslavia and Italy.

Advertisement for Peter Zgaga, featuring a portrait and text about his work as a composer and performer.

PAPEŽEVO MIROVNO POSREDOVANJE

Papež Pij XII. v svojem mirovnem posredovanju svetuje angleškemu ministrskemu predsedniku Neville Chamberlainu, da skliče konferenco štirih držav brez Rusije. Vatikan pa zelo prikriva svoje diplomatsko delovanje, da takih poročil ni mogoče potrditi. Časnikarski poročevalci se pri tem poslužujejo krogov, ki so blizu Vatikanu. Ako se papežu mirovno delovanje ne posreči, tedaj bo izdal pastirski list, v katerem bo razložil svoje mišljenje ter bo pozval narode k miru preko glav raznih vlad. Medtem ko se je Chamberlain zavzel, da skliče konferenco petih držav, kakorhitro bi bila sklenjena zveza z Rusijo, želi papež doseči mednarodni sporazum brez Rusije. Italija in Nemčija pozdravljata papeževo posredovanje, kajti s tem bi bila preprečena angleško-francosko-ruska vojaška zveza, katere se tako zelo bojita. Papeževo delovanje je najbrže tudi vplivalo na ministrskega predsednika Chamberlaina in vnanjega ministra lorda Halifaxa, kajti oba sta v svojih govorih izjavila, da je Anglije pripravljena z Nemčijo sestiti konferenčni mizi in se ž njo sporazumeti. S tem sta se oba zopet vrnila k Chamberlainovi "pomirjevalni" politiki. In italijansko časopisje z velikim zadoščenjem pravi, da sta se Chamberlain in Halifax vrnila k "monakovskemu duhu." Prejšnji teden je papež Pij XII. med drugimi visokimi cerkvenimi dostojanstveniki sprejel tudi "nekega" angleškega prelata. Sedaj se je izvedelo, da je bil to westminsterski pomožni škof Walter Robert Matthews, ki je še vedno v Rimu in bo zopet kmalu sprejet pri papežu v avdienci. Včeraj je papež tudi sprejel nemškega poslanika pri sveti stolici Diego von Bengena. Iz nekega drugega vira prihaja vest, da je papež predložil mirovni načrt, po katerem naj bi Nemčija Češki in Moravski dala zopet svobodo, za to pa naj bi bila oškodovana s kolonijami. London in Pariz sta na papežev predlog pristala, toda Nemčija ga je odločno zavrnila. Kaj je papež pravzaprav priporočal, je težko nganiti, gotovo pa je, da je z vso resnostjo posegel v evropsko diplomacijo. Italjanski vladni krogi se sedaj manj boje vojne, kot pa pred dvema mesecema in so mnenja, da je k temu mnogo pripomogel papež.

SLOVAŠKA IŠČE PETROLEJSKIH VRELCEV.

Slovaška prične v najkrajšem času s sistematičnim raziskavanjem svojih petrolejskih polj. S pomočjo nemških tehnikov bodo preiskali podrobneje petrolejska nahajališča, ki jih bo že nekoliko let izkopljevali, in nova nahajališča ob južnem robu Kampatov. Ta petrolejska polja so v zvezi z drugimi na severu gozdnih Kampatov, ki se nadaljujejo v rumunskih nahajališčih severnozpadno od Ploestija.

Advertisement for SLOVENC PUBLISHING CO. featuring "Pozor rojaki!" and "KADAR nameravate potovati v stari kraj; KADAR hočete poslati denar v stari kraj; se zaupno obrnite na nas, in postreženi boste točno in pošteno. Dolgoletna skušnja Vam to jamči. Pišite po brezplačna navodila in pojasnila na SLOVENC PUBLISHING CO. POTNIŠKI ODDELEK "GLASA NARODA" 216 West 18th Street New York, N. Y.

Advertisement for "GLAS NARODA" featuring a world map and "SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR ZA 1939". Includes details about the calendar and subscription information.

Steboj do smrti

Roman iz življenja. — Za "Glas Naroda" priredil I. H.

32

"Še bo šlo, Franc, in gospod Erlach in milostljiva gospica bi vas rada obdržala, če se odločite, da opravljate vse delo v majhni hišici, česar gospica Senta ne bi mogla opraviti."

"Kar se tega tiče, sem zadnje čase že dovolj pokazal, da se ne bojim nobenega dela. In svojega gospodarja ne bi rad zapustil."

"To sem si mislil, Franc, in gospod Erlach in njegova hči želita pozneje z vami o tem govoriti. In hotel sem vam povedati, da svoje zahteve glede plače kar največ znižate. Morete jima reči, da boste mogli s četrtino svoje sedanje plače izhajati, ostale tri četrtine pa vam bom jaz plačeval. O tem pa ne sme niko nikogar vedeti, najmanj pa gospod Erlach in njegova hči. Kajti, poglejte, Franc, posestvo sem kupil zelo poceni, pa če je še tako zanemarjeno, ga bom zopet dvignil. In zato bi sem in tam gospodu Erlachu rad kaj pomagati. Toda oba sta preveč ponosna, da bi od koga vzela kakšno pomoč. Ali mi hočete pri tem nekoliko pomagati, ne da bi oba o tem kaj vedela? Mnogo mi je na tem, da ostane te tukaj, ker ste razumen mož, s katerim se je mogoče pogovoriti in ni klepetava baba. O tem ne boste govorili, ako bom sem in tam napolnil jedilno shrambo. Vi pa boste morali vse nakupiti in oba se na to tako malo razumeta, da tega ne bosta zapazila. Midva pa moreva skrbeti za to, da zaradi izpremenjenih razmer ne bosta preveč trpela. Kaj mislite o tem, Franc?"

Franc ves čas meša v loncu, ki je stal na oči. Sedaj pa ga odstavi previdno in z velikimi očmi pogleda Henrika.

"Gospod Stolberg, to pa bo narenil. Pri Bogu, to bom rad naredil. Danes dopoldne pa sem mislil, da ste malo neumni, ker se vam je tako mudilo, da čim prej spoznate grob Erlachov, kot bi hoteli takoj vedeti, kje boste enkrat pokopani. Drugače pa se mi zdite razumen mož in tudi dober. In sedaj vam Erlachovo posestvo popolnoma privoščim. Ze osemindvajset let sem pri tej hiši in sedaj na stara leta ne bi rad šel. In tako bom gospodu Erlachu, če me vpraša, rekel, da sem zadovoljen samo z četrtinko svoje dosedanje plače, potem bo že vse dobro in na mene se morete zanesti."

Henrik smeje priklama. "Sklenjeno! In — držite jezik za zobmi, Franc!"

"Brez skrbi, gospod Stolberg! Prav lepa hvala! Kadar pa potrebujete kako pomoč — nikdo ne ve, kaj more priti — tedaj morete na mene računati."

"To si bom zapomnil, Franc. In ko bom pozneje iz vaše gostilne poslal različne stvari skupno s prtljago gospice Sente, tedaj pazite, da tega ne bosta opazila. Pri kuhinji morate imeti vse bolj lahko."

"Dobro, gospod Stolberg, vse bom napravil!"

Henrik mu priklama in odide. Franc gleda za njim.

"No, če to ni dober človek, potem pa ne vem, kako dober človek izgleda. In pameten in prevdaren je in zapovedati zna, da se človek prej ne more prav nič obotavljati," pravi.

Henrik gre k očetju in hčeri in se čez nekaj časa od njih posloviti, ko Franc naglo prinese kosilo.

Poleg delovne sobe nasproti Erlachove spalnice se nahaja jedilnica, v kateri je Erlach tudi stanoval. Tudi ta soba je še bila zasilno opremljena in vse pohištvo je bilo še precej dobro ohranjeno.

Franc naglo pogrne mizo in je za Sento celo prinesel srebrno namizno orodje. Miza izgleda popolnoma lepa. Oče in hči josta, kar je Franc skuhal: juho, kotlete in sočivje iz kositerne posode. Pozneje prinese Franc še presno maslo in sir. Jed je bila sicer pripravljena z najboljšo voljo, toda zelo nespretno. Senta čez nekaj časa položi svojo roko na očetovo roko in pravi:

"Sedaj vem, kako je bilo dobro, da sem se v zavodu naučila kuhati. V bodoče bom sama kuhala."

Oče ji smeje priklama.

"To mi bo zelo všeč. Franc sicer stori vse, kar more, toda morava njegovo dobro voljo prijazno sprejeti. Saj je že to mnogo, ako more sploh pripraviti kakšne jedi."

Tedaj Franc zopet pride in prinese maslo in sir in sicer neoporočeno, kajti to je znal boljše, kot pa kuhati. Senta starem ušlu prijazno priklama in pravi očetu:

"Ali ne bi takoj govorila s Francem, oče, ako bi hotel ostati še dalje pri nas za manjšo plačo?"

Franc pričakuje očega pogleda svojega gospodarja.

"Da, Franc, veš, da se bova preselila v oskrbnikovo hišo in tam morava izhajati samo z enim služabnikom. V bodoče bo kuhala moja hči, drugače pa — da, drugače, boš ti opravil vse ostalo delo. In zelo naju bo veselilo, ako hočeš še pri nama ostati, toda daj ti moreva samo jako majhno plačo in ne veva, če boš mogel s tem izhajati."

Franc niti ne treni s trepalnicami. Z velikimi očmi pogleda svojega gospodarja in pravi.

"Ako me milostljivi gospod ne odslovi — in tega tudi nisem zaslužil — tedaj rad ostanem. In če bo milostljiva gospica kuhala, kar jaz zelo slabo znam, potem bom vse drugo napravil. Znam tudi trebati sočivje in kaj sličnega, samo pri kuhinji mi nič kaj ne gre. Tega se je treba naučiti. Kar pa se tiče plače, že vem, da mi milostljivi gospod ne more več toliko plačati kot prej, toda v starih dobrih časih sem si nekaj prihranil. In če smo starejši, manj potrebujemo. Prav lahko bi izhajal samo s četrtino plače, ki mi jo je milostljivi gospod plačeval v dobrih časih."

Oče in hči se ginjena spogledata.

"To je dobro, Franc."

Franc se nekoliko zasmeje.

"Ako mora tudi moj milostljivi gospod tudi z manjšim denarjem izhajati, potem bom jaz tudi. Prav nič več ne sprejemem, kot samo četrtino."

Franc je mogel biti velikodušen, kajti Stolberg mu bo plačeval ostanek, toda za silo bi bil zadovoljen tudi samo s četrtino plače. Na svojega gospodarja je bil navajen in mu je bil iz srca vdan, ker je ž njim vedno dobro postopal.

Senta solznih oči pogleda starega slugo.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Ne "koridor", temveč Pomorje

Naziv "koridor" vsebuje močno omalovaževanje poljskih pravic do tega ozemlja, zato se Poljaki vedno razburjajo ako čujejo to besedo. Kdor pravi "koridor", pravi "vojna" je njihov odgovor, ako v govoru pade ta izraz. V evropski javnosti je precej splošno vkoreninjen nazor, da ima ta del poljskega Pomorja pretežno nemško prebivalstvo in da je Versailles prav brezobzirno prisodil te kraje Poljski. Resnica pa je ravno nasprotna. Na ozemlju, ki je znano pod imenom koridor, je prebivalstvo najmanj po 90 odst. poljsko in je ta slovanski značaj dežele ohranjen preko tisoč let. Res, da je drugi rajh Viljemove Nemčije storil vse, da bi ta del Pomorja popolnoma ponemčil, toda to se mu ni posrečilo. Nasilna nemška naseleitev ni pognala korenin in ob prevratu so se nemški naseljenci vrnili v Nemčijo, ker so izgubili vse predprave in je kolonizacijska komisija izgubila svojo pomoč in oblast.

Današnje poljsko Pomorje — koridor — je bilo vedno del poznanjske pokrajine. Poznanj pa je bil v zgodnjem srednjem veku prestolnica poljske države. Zaradi silnega pritiska nemškega sosedu so poljski kralji prenesli prestolnico najprej v Krakov, kasneje pa v Varšavo, ker se je po pripojitvi velike kneževine Litve težišče države premaknilo na vzhod.

Takozvani versailski diktat je Pomorje prisodil Poljski na temelju jezikovne karte nemškega "Ostmarkenvereina" iz leta 1913, ki je bila nedvomno sestavljena v škodo Poljakov, pa v kljub temu ni mogla zabrisati pretežno poljskega značaja Pomorja. Ako ne vpoštevamo mest, je poljsko prebivalstvo tvorilo povsod preko 80 odst. Nemški jezikovni otoki so bili kot umetne tvorbe posejani po vsem ozemlju. Središča te nasilne naseelitve so tvorila državna posestva, ki so bila zaplenjena poljskim plemičem in veleposestnikom o priliki raznih poljskih vstaj. Ker so ob prevratu ta veleposestva prešla v last poljske države, ni imela Poljska prav nikakega interesa vzdrževati na njih cele vojske nemških gozdarjev, oskrbnikov, pomožnega osebja in učiteljev za otroke teh naselencev Ostmarka in kolonizacijska komisija sta med Poljsko namenoma naselejevali nemški živelj iz notranjosti, ker se je izkazalo, da nemški naseljenci iz bližine poljskega strnjenegega ozemlja niso dovolj odporni in ne vrše dovolj brezobzirnega ponemčevanja.

O poljski zasedi leta 1918 je vsa ta nemška poplava planila nazaj na zapad in tem naseljencem se je pridružilo meščanstvo, ki ga je prevzela panika in ki je mislilo, da je njihova izselitev samo začasnega značaja. Na ta način se je nemški živelj močno zmanjšal in mesta Grudziadz (Grandez), Bydgošč (Bromberg), Tčev, (Dirschau) in druga so s priseljenci iz ostale Poljske dobila zanesljivo poljsko večino od 60 do 80 odst. Omenjeni zemljevid Ostmarke je za leto 1913 izkazoval samo en okraj današnjega "Koridorja" z nemško večino. Ta okraj je prišel pod Poljsko, zato pa je ostalo pod Nemčijo mnogo Poljakov, ta okraj je po podatkih Ostmarke še vedno štel okoli 50 odst. Poljakov. V najožjem delu "Koridorja" se je meja potegnila strogo po narodnostnih vidikih in je jezik do Gdynje narodnostno popolnoma poljski. Tu živi poljsko pleme Kašubov, ki jih je pristranska statistika štela kot posebno narodnost, da bi na ta način pokazala manjše število Poljakov. Ta preprosti prijem seveda ni imel uspeha in so Kašubi vedno bili zelo zavedni Poljaki.

Kar se zgodovinskih razlogov tiče, to ozemlje do razbitja Poljske nikoli ni spadalo v nemški rajh. Nemški viteški red je tod vladal kot vazal poljskih kraljev in knezov. S časom se je osamosvojil po bitki pri Grunewaldu leta 1410 pa je zopet zapadel pod poljsko vrhovno nadoblast. Ko je bila vladavina reda sekularizirana, so nastopili vlado Hohenzollernci, so bili slednji še vedno podložni poljskim kraljem. Cela vrsta Hohenzollernov je poglaga prisegla podaniške zvestobe poljskim kraljem. Tozadnje listine so ohranjene in poljski listi jih objavljajo, da s tem zavračajo nemške trditve o večno nemškem značaju Pomorja.

Kar se tiče Gdanska, je bilo mesto do 12. veka prestolnica pomorjanskih knezov. L. 1308 je prišel v roke nemškim vitezom in je ostal pod njihovo oblastjo 144 let. Kralj Kazimir Jagelonski ga je leta 1432 zopet pridružil poljskim deželam. V Poljski je mesto ostalo 341 let do druge delitve Poljske leta 1792, ko je prišlo pod prusko oblast. Ob Napoleonovih vojnah je bil Gdansk vzet Prusiji in kot svobodno mesto postavljen pod nadzorstvo saškega kralja, ki je bil obenem vojvoda varšavski.

DR. IVAN BIZJAK SODNI INSPEKTOR. S kraljevskim ukazom v soglasju s predsednikom vlade, na predlog pravosodnega ministra je imenovan za sodnega inspektorja v pravosodnem ministrtstvu dr. Ivan Bizjak. Dr.

POZOR ROJAKI!

V ZALOGI IMAMO NOVE PREGLEDNE ZEMLJEVIDE:

Velik pregleden zemljevid JUGOSLAVIJE (Na njem so označene poleg mest tudi večje slovenske vasi) stane \$ 1.—

Manjši zemljevid JUGOSLAVIJE stane 25c

Zemljevid jugoslovanskih BANOVIN stane 25c

Zemljevid — CELEGA SVETA Knjiga, obsegajoča 48 str., seznam večjih mest s številom prebivalcev. Stane 50c

SLOVENIC PUBLISHING CO., 216 West 18th Street

ZGODOVINSKI ROMANI SVETOVNOZNANEGA POLJSKEGA ROMANOPISCA

Henrika Sienkiewicza

PO POSEBNI CENI

KRIŽARJI I. in II. zvezek, broš. ... \$3.75

MALI VITEZ Vezano \$3.25

POTOP I. in II. zvezek, broš. ... \$3.50

QUO VADIS I. in II. zvezek, broš. ... \$3.—

ZA KRUHOM Broširano ... 25c

Z OGNJEM IN MECEM Mehko vezano \$2.—

(Poštino plačamo mi.)

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street New York

Bizjak je prvi Slovenec, ki je bil imenovan za sodnega inspektorja v pravosodnem ministrtstvu.

VELIKA TATVINA PRI LOGATCU.

Te dni je bil izvršen drzen vplom v vasi Brod, v občini Dolenci. Neznani tatovi so vlomili v hišo posestnika Franca Miheliča in odnesli 4100 din gotovine, več zlatnine in srebrnine, šest hranilnih knjižic z vlogami v okroglem znesku 150,000 din. dve vojni škodi, vredni 900 din in zavarovalno polico pri "Penksu" glasečo se na 14,000 din in še druge listine. Mihelič je bil oškodovan za približno 180,000 din, toda vse hranilne knjižice so vinkulirane in prav tako mu policia ne bo pomagala nič. Navzlic temu pa trpi Mihelič še najmanj 20,000 din škode. Tatvine sumijo nekega brusarja starega okoli 30 let, ki se je

"GLAS NARODA" pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7.— V Italijo lista ne pošiljamo.

Smrt starega lovca

Nadaljevanje s 3. strani.

Nenadoma zagledam dva bliska. — Pan. Streljam. Otroci, bila je brinovka, samica in saunec."

Zganiil je prtič in nadaljeval: "Ker je danes praznik, bomo izpili nekoliko kartuzijanca."

Tedaj je zazvonil mrtvaški zvon kot slabo znamenje. Zena je začela prestavljati stole, se razburjala, odpirala in zapirala omaro, preklinjala ljudsko navado, ki z zvonom obkrojuje smrt kristjana. Kljub temu zvijačam je slišal znamenje. Videl si ga v očeh, v katerih je ugasnilo veselje.

Unrl je neko jutro v dvainosemdesetem letu brez trpljenja. Na malem pokopališču v Barriersu je imel gospod Bernard govor. Vsa družina je bila navzočna, stari in mladi, kmečki in pariški. Ljudje z dežele so razkriti stali nepremično, kajti trdi glas gospoda Bernarda je imel nek ganljiv naglas. Govoril je o lovskih dnevih po visokih krajih s svojim starih prijateljem. Hvalil je njuna skrivnostna srečanja, sončno prikazen, ko sta se vračala iz gozda, lepoto neba v sonraku. Govoril je, kako srečen je bil pokojni in kako je ljubil svet. Nato je sklo-

VSE PARNIKE in LINJE ki so važne za Slovence zastopa: SLOVENIC PUBL. CO. YUGOSLAV TRAVEL DEPT. 216 W. 18th St., New York, N. Y.

KRETANJE PARNIKOV

SHIPPING NEWS

ODPLUTJA — Meseca

- 14. Junija: Aquitania v Cherbourg Normandie v Havre Hansa v Hamburg
17. Junija: Conte di Savoia v Genoa
20. Junija: Europa v Bremen
21. Junija: Queen Mary v Cherbourg Ile de France v Havre Deutschland v Hamburg
24. Junija: Saturnia v Trst
27. Junija: De Grasse v Havre
28. Junija: Aquitania v Cherbourg Normandie v Havre Hamburg v Hamburg
30. Junija: Bremen v Bremen Mauretania v Cherbourg

nil glavo in zavzdihnil: pomiloval je ubogega prijatelja.

"Nikoli več ga ne boste videli z njegovimi bledordečimi škornji, z lovsko torbo na ramenih, da bi koracil z velikimi koraki po potih vaše vasi. Nikdar več ne bo stopal po svojih žitnih poljih ob žetvi in po vinogradih ob trgatvi. Njegovi prijatelji ga ne bodo več slišali, da bi ob nedeljah v cerkvi veselo prepeval, njegov prostor bo ostal prazen."

Veter je pihal, rastline je pokrivala slana. Gospod Bernard je končal svoj govor, nato pa vzkliknil:

"Zbogom, Maubert!"

V tistem trenutku se je razlegel po polju strel iz puške. Vsi ljudje so vzdignili glave. V taki tišini je ta hruse zvenel kot tuj odgovor besedam gospoda Bernarda. Zdelo se je, kot da mu stari lovec ugovarja, da je sedaj našel kraj, še lepši od polj, pokritih z vinogradi ali z žitom, kjer se je sprehlajal z neizmernim veseljem, čudovito iskanje.

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA" NAJSTARŠI SLOVENSKE DNEVNIK V AMERIKI

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi.

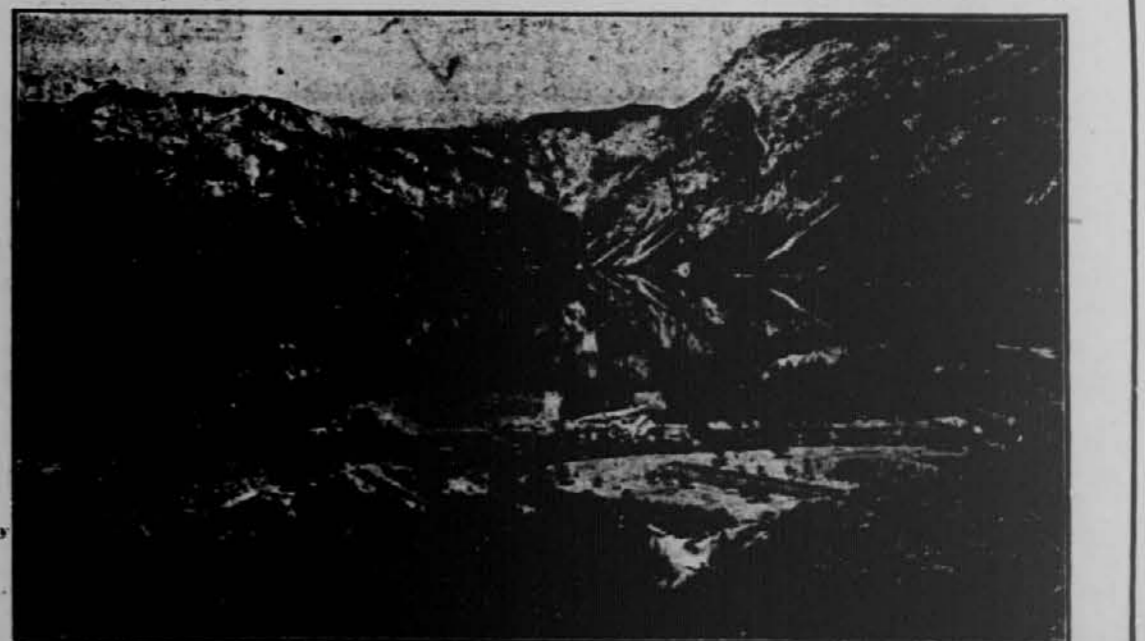
"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA "GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET, NEW YORK

Bohinjsko jezero